

Exploitiemodel BoekStart in de kinderopvang

Om in onze samenleving mee te kunnen doen, is het belangrijk taalvaardig te zijn. De eerste kindjaren zijn cruciaal voor een goede taalontwikkeling. BoekStart in de kinderopvang is erop gericht die ontwikkeling te stimuleren door kinderen van 0 tot 4 jaar, hun ouders en pedagogisch medewerkers intensief met boeken en lezen in aanraking te laten komen via de kinderopvang. Om bibliotheken te ondersteunen bij de uitvoering van dit voorschoolse programma, is er voor BoekStart in de kinderopvang een exploitiemodel ontwikkeld. Het model geeft inzicht in de kosten en strategische keuzes die horen bij dit leesbevorderingsprogramma.

Exploitiemodel

Voraf inzicht in de kosten

Lang niet altijd is van tevoren helder wat de implementatie van een programma of project kost. Het exploitiemodel zorgt ervoor dat de kosten van BoekStart in de kinderopvang wél duidelijk zijn, nog voordat het programma start. Bovendien toont het model niet alleen de kosten in de startfase, maar ook in de jaren daarna. Zo is in één oogopslag duidelijk wat de introductie van dit programma betekent voor de begroting van de Bibliotheek en andere deelnemende partijen, zoals kinderopvangorganisaties.

Een troef in gesprek met gemeente en kinderopvang

Hoe belangrijk het stimuleren van de taalontwikkeling van kinderen is, wordt door steeds meer partijen gezien. Het is echter vaak minder zichtbaar hoeveel een goed leesbevorderingsprogramma precies kost. Het exploitiemodel van BoekStart in de kinderop-

vang brengt hier verandering in. Het model geeft niet alleen inzicht in de financiële kant van het programma, maar laat ook zien hoe de kosten zijn opgebouwd en welke inhoudelijke keuzes daarbij mogelijk zijn. Hierdoor wordt het gesprek tussen de Bibliotheek en haar partners makkelijker en constructiever.

Precisie door ervaring

Het exploitiemodel geeft een vrij precies beeld van de kosten. Dit is mogelijk doordat het model gebruik maakt van landelijke adviesnormen die zijn gebaseerd op jarenlange ervaring met BoekStart in de kinderopvang. Het nemen van innovatieve stappen kan door het model dus financieel nauwkeurig worden onderbouwd.

Monitoring eenvoudiger door helderheid gegevens

Bij het uitvoeren van programma's hoort ook het monitoren van resultaten en ontwikkelingen. De Bibliotheekmonitor is het landelijk instrument van de Koninklijke Bibliotheek dat in kaart brengt hoe bibliotheken hun maatschappelijke functie invullen. Om dit landelijke beeld te kunnen schetsen, zijn de gegevens van individuele bibliotheken nodig. Het exploitiemodel BoekStart in de kinderopvang helpt bibliotheken om de financiële vragen over voorschoolse educatie uit de Bibliotheekmonitor te beantwoorden.

Berekening in drie stappen

In het exploitiemodel worden alle hoofdkosten, zoals kosten voor formatie en collectie, op een gestructureerde manier in beeld gebracht. Met een paar muisklikken kan al een eerste globale indicatie

---

“Veel bibliotheken in ons netwerk omarmen de doorgaande leeslijn van 0 tot 18 jaar met de programma's BoekStart en de Bibliotheek op school. De afgelopen jaren is gebleken hoe groot de financiële impact van de implementatie van deze doorgaande leeslijn is op de totale begroting van een Bibliotheek. Daarom adviseren wij bibliotheken altijd om het exploitiemodel in te vullen. Zo krijgt een Bibliotheek inzicht in de financiële gevolgen van de strategische keuzes voor samenwerking met kinderopvang en onderwijs. Ook geeft het exploitiemodel handvatten voor het opstellen van een toekomstbestendig businessplan, onmisbaar in deze snel veranderende wereld.”

- **BARBARA VAN WALRAVEN**, ADVISEUR EDUCATIE BIJ PROBIBLIO

Exploitiemodel BoekStart in de kinderopvang

van de kosten worden gegeven. Om een nauwkeurige berekening te maken zijn slechts drie stappen nodig:

Stap 1: verschillende posten invullen met aantallen, bijvoorbeeld aantal kinderen en vormen van dienstverlening.

Stap 2: landelijke adviesnormen naast eigen normen leggen en bepalen of van landelijke adviesnormen wordt afgeweken (en zo ja, hoe precies).

Stap 3: strategische keuzes maken, zoals bepalen welke kosten de Bibliotheek betaalt en welke kosten bij de kinderopvangorganisatie (of een andere partij) terechtkomen.

Bijzonderheden

Het exploitatiemodel kan worden gebruikt voor zelfstandige kinderopvangorganisaties die met BoekStart in de kinderopvang werken. Wanneer een kinderopvanglocatie onderdeel is van een Brede School die al met de Bibliotheek *op school* werkt, kan het exploitatiemodel ook worden toegepast. Voor het combineren van de resultaten van het exploitatiemodel van BoekStart in de kinderopvang en van de Bibliotheek *op school* is een aparte spreadsheet beschikbaar.

Voor wie is het exploitatiemodel ontwikkeld?

Het model is een intern instrument voor bibliotheken. Omdat in het exploitatiemodel inhoud en bekostiging bij elkaar komen, is het aan te raden het model te laten invullen door een inhoudelijk specialist én iemand van de afdeling financiën en/of de directie.

Waar vind je het exploitatiemodel?

Dit model en andere exploitatiemodellen zijn te vinden in de toolkit op de website van de Bibliotheek *op school*. Via de POI-coördinator kun je het wachtwoord opvragen om toegang te krijgen tot het model. www.pro.debibliotheekopschool.nl

Door wie is het exploitatiemodel ontwikkeld?

Het exploitatiemodel is ontwikkeld in opdracht van Stichting Lezen, vanuit het leesbevorderings-

programma BoekStart¹ (Stichting Lezen/Koninklijke Bibliotheek), door de Stichting Samenwerkende POI's Nederland (SPN).

De voordelen op een rij

- Vooraf inzicht in de kosten
- Een ruwe berekening in een paar muisklikken
- Nauwkeurige berekening mogelijk
- Inzicht in kosten van startfase én jaren daarna
- Financiële gevolgen van strategische keuzes direct helder
- Troef in het gesprek met gemeente en kinderopvang
- Hulp bij invullen Bibliotheekmonitor
- Bruikbaar voor zelfstandige kinderopvangorganisaties én binnen Brede Schoolcombinatie

Meer informatie over leesbevordering

- Website BoekStart voor ouders www.boekstart.nl
- Website BoekStart en BoekStart in de kinderopvang voor professionals www.boekstartpro.nl
- BoekStart: factsheet, goede voorbeelden en effecten www.lezen.nl
- Website met activiteiten, nieuws en onderzoek over de voor- en voerschoolse periode www.lezen.nl
- Website de Bibliotheek *op school* voor bibliotheekprofessionals www.pro.debibliotheekopschool.nl
- Website de Bibliotheek *op school* voor ouders en leerkrachten www.debibliotheekopschool.nl
- Leesmonitor (onderzoek naar lezen, leesbevordering en literatuureducatie) www.lezen.nl

Colofon

© Stichting Lezen (2023)

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage vanuit het leesbevorderingsprogramma BoekStart (Stichting Lezen/Koninklijke Bibliotheek).
Tekst: Hermien Lankhorst

Vormgeving: Judith Schoffelen en Erik olde Hanhof

¹ BoekStart en de Bibliotheek *op school* zijn ontwikkeld door Stichting Lezen, in samenwerking met de Koninklijke Bibliotheek. De bibliotheeksector voert beide programma's uit. De programma's worden onder de noemer Kunst van Lezen gefinancierd door het ministerie van OCW.